

UDKAST TIL LOV

OM

SINDSSYGE OG AANDSSVAGE PERSONERS HOSPITALSOPHOLD

UDARBEJDET AF DEN VED KGL. RESOLUTIONER
AF 25. JULI 1910, 19. JUNI 1912, 29. DECEMBER 1914 OG 14. APRIL 1919
NEDSATTE KOMMISSION

KØBENHAVN
TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A.-S.
1927

Under 17. Juni 1925 tilskrev Justitsministeriet Familieretskommissionen saaledes:

„I Skrivelse af 14. Juli 1921, hvormed Kommissionen fremsendte det af Kommissionen udarbejdede Udkast til Lov om Umyndighed og Værgemaal udtalte Kommissionen, at den ikke paa det daværende Tidspunkt mente at kunne fremkomme med Forslag vedrørende den nærmere Gennemførelse af Reglen i Lovudkastets § 47, der svarer til § 46 i Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal, om Værgens Omsorg for den umyndiggjortes Person, særlig vedrørende Indlæggelse og Tilbageholdelse paa Anstalter. Kommissionen mente imidlertid, at de Forskrifter, der bør knytte sig til den anførte Lovbestemmelse, ikke kunde udarbejdes uden Bistand af særlig sagkyndige, specielt paa Sindssygevesenets Omraade, og udbad sig derfor Justitsministeriets Bemyndigelse til at indlede det fornødne Samarbejde med saadanne sagkyndige, som Kommissionen maatte finde det ønskeligt at forhandle med.

Under Forhandlingerne i Rigsdagen angaaende Lov Nr. 133 af 11. April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Retssikkerheden for Fare, er der, jfr. saaledes Rigsdagstidende 1924—25 Folketingets Forhandlinger Sp. 3110 og 3134 samt Landstingets Forhandlinger Sp. 389, fremsat Ønske om, at Umyndighedslovgivningen maatte blive fuldstændiggjort med Regler om Frihedsberøvelse eller Frihedsindskrænkning udenfor Strafferetsplejen overfor alle Personer, paa hvilke der kan være Tale om at anvende saadanne Foranstaltninger.

I denne Forbindelse skal man ogsaa henvise til en af Sindssygehospitalet i Nykøbing Sj. rejst, af Østre Landsret den 14. Maj 1925 paadømt Sag angaaende Betaling for en Patient, der i Henhold til Fællesregulativ for Statens Sindssygehospitaler af 1. Oktober 1915 af Overlægen var blevet tilbageholdt paa Sindssygehospitalet mod sit Ønske.

Da Justitsministeriet kan tiltræde de af Kommissionen fremsatte og i Rigsdagen fremkomne Ønsker, skal man herved henstille til Kommissionen at optage det omspurgte Emne til Behandling og at afgive Betænkning, ledsaget af Udkast til de Regler, som Kommissionen maatte finde paakrævede, idet man samtidig bemyndiger Kommissionen til at indlede Samarbejde med saadanne sagkyndige, som Kommissionen maatte finde det ønskeligt at forhandle med.“

I Henhold til denne Bemyndigelse rettede Kommissionen derefter Henvendelse til Dr. med. *N. Chr. Borberg*, Overlæge ved Sindssygehospitalet i Viborg, Dr. med. *Geill*, Overlæge ved Sindssygehospitalet ved Vordingborg *Helweg*, Overlæge ved Sygehuset i Maribo, Dr. med. *Muus*, Formanden i Sundhedsstyrelsen, Overlæge *Tryde* og Professor ved Universitetet, Dr. med. *Wimmer* og anmodede dem om at deltage i Kommissionens Arbejde, hvortil de erklærede sig villige. Der afholdtes derefter nogle Møder, paa hvilke Spørgsmaalene om sindssyge Personers Indlæggelse paa og Udskrivning fra Sindssygehospital eller anden Helbredelsesanstalt blev gjort til Genstand for en almindelig Drøftelse, og det vedtoges her først at udforme Regler angaaende sindssyge Personer og derpaa at søge Forhandlinger med en Læge ved en Aandssvageanstalt

for at faa undersøgt Nødvendigheden af, at der ogsaa udformes Regler om Aandssvage Personers Indlæggelse paa og Udskrivning fra Aandssvageanstalter. Endvidere besluttedes det at nedsætte et Underudvalg, bestaaende af Dr. med. *Borberg*, Overlæge *Helweg* og Professor *Wimmer* samt Kommissionens Medlemmer, til Udformning af et Lovudkast angaaende sindssyge Personers Hospitalsophold.

Efter at det af Underudvalget udarbejdede Udkast var blevet underkastet Behandling paa Møder af alle de ovennævnte Læger og Kommissionens Medlemmer, blev der rettet Anmodning til Professor, Overlæge ved De Kellerske Aandssvageanstalter *C. Keller* og til Overlæge ved Kolonien „Philadelphia“, Dr. med. *H. J. Schou* om at yde Kommissionen Vejledning med Hensyn til Spørgsmaalet om Udarbejdelse af Regler angaaende Behandlingen af aandssvage og Epileptikere.

Som Resultat af de førte Forhandlinger fremtræder det her foreliggende Udkast, til hvilket alle de tilkaldte Læger har givet deres Tilslutning med Undtagelse af Sundhedsstyrelsens Formand, der har ønsket at fremsætte det i Betænkningen in fine optagne Forbehold. Motiverne til Udkastet er affattede af Kommissionens Sekretær, Sekretær i Justitsministeriet *Johannes Faurholt* paa Grundlag af de førte Forhandlinger og er derefter gennemgaaede af de tilkaldte Læger og Kommissionens Medlemmer.

Kommissionen bringer de Læger, der har deltaget i Udarbejdelsen af Udkastet, en Tak for den Beredvillighed, med hvilken de modtog Kommissionens Henvendelse, og for deres gode Bistand under Forhandlingerne.

København, i Juni 1927.

V. Bentzon.

F. Schrøder.

Aage Svendsen.

Johannes Faurholt.

Udkast til Lov

om

sindssyge og aandssvage Personers Hospitalsophold.

§ 1.

Denne Lovs Bestemmelser angaar Behandling af Sindssygdomme paa Stats- eller kommunale Hospitaler eller paa private Helbredelsesanstalter, som er autoriserede til at modtage sindssyge til Behandling. Autorisationen meddeles af Justitsministeren efter Indstilling fra Sundhedsstyrelsen og skal søges fornyet, naar Anstalten skifter ledende Læge. En meddelt Autorisation kan til enhver Tid tilbagekaldes.

For aandssvage Personers og Epileptikeres Vedkommende angaar Loven kun Behandling paa statsanerkendte Anstalter.

§ 2.

Udenfor de Tilfælde, hvor en sindssyg Person eller sjælelig abnorm Epileptiker selv undergiver sig fornøden Lægebehandling, paahviler det hans nærmeste, naar de skønner, at han er saa sindslidende, at Behandling er paakrævet, at tilkalde en Læge. Paa Grundlag af de ham givne Oplysninger skønner Lægen efter foretagen Undersøgelse af Patienten, om denne maa anses for at være en sindssyg Person eller en sjælelig abnorm Epileptiker, og afgør i saa Fald, hvilke Foranstaltninger der bør træffes overfor den syge. Disse Foranstaltninger er de nærmeste da berettigede til at iværksætte.

Saafremt den tilkaldte Læge finder, at det vil være uforsvarligt, at den syge ikke indlægges til Behandling paa et Sindssygehospital eller en Helbredelsesanstalt, er de nærmeste pligtige at foretage det videre fornødne til Indlæggelsens Gennemførelse.

Ved en Persons nærmeste forstaas de, hvem Forsorgen for Personen retlig eller faktisk paahviler, saasom Indehaver af Forældremyndighed, Værge, Lavværge, Ægtefælle, myndige Børn, Forældre, andre nære Slægtninge eller de, hos hvem Personen har til Huse, eller hvem det ifølge de foreliggende Omstændigheder paahviler at drage Omsorg for Personen.

Bestemmelserne i 1. og 2. Stykke finder tilsvarende Anvendelse paa aandssvage Personer, og Pligten til at drage Omsorg for saadanne paahviler følgende Personer: Indehaver af Forældremyndighed, Værge, Lavværge, Ægtefælle, myndige Børn, Forældre eller andre nære Slægtninge.

Forsaavidt ikke andre drager Omsorg for den syge, paahviler det Politiet at træde til.

§ 3.

Indlæggelse til Behandling af sindssyge eller af sjælelig abnorme Epileptikere kan kun ske paa Grundlag af en Lægeerklæring, som hviler paa en indenfor de sidste fire Uger før Indlæggelsen foretagen Undersøgelse. Bortset fra de Tilfælde, hvor den paagældende indlægges i Henhold til sin egen Begæring, skal Lægeerklæringen være udstedt af en Læge, der ikke er ansat ved Sindssygehospitalet eller Helbredelsesanstalten. I særlig paatrængende Tilfælde kan Indlæggelse dog finde Sted, uden at Lægeerklæring foreligger, men saadan Erklæring skal da saavidt muligt fremskaffes i Løbet af tre Dage efter Indlæggelsen.

Indlæggelse til Behandling paa en Aandssvageanstalt kan kun ske paa Grundlag af en Lægeerklæring.

§ 4.

Den modtagende Læge træffer Afgørelse om, hvorvidt Betingelserne for Indlæggelse er opfyldt, og hvorvidt Patienten bør modtages til Behandling for sin Sygdom.

§ 5.

Det paahviler Politiet paa Begæring af en af de i § 2 nævnte Personer at yde Bistand til Indlæggelsens Iværksættelse, naar de for Indlæggelsen opstillede Betingelser er opfyldte. Nærmere Regler om Politiets Medvirken til Indlæggelsen gives af Justitsministeren.

§ 6.

En Patient, der er helbredet, maa ikke tilbageholdes, jfr. dog § 10, 2. Stykke.

§ 7.

Naar den behandlende Læge skønner, at Udskrivning er uforsvarlig, enten fordi Patienten er farlig for sig selv eller for andre, eller fordi Udskrivning væsentlig vil forringe Udsigterne for Patientens Helbredelse, skal Udskrivning nægtes.

§ 8.

Udskrivning af en Patient kan nægtes, selv om Udskrivningen i og for sig ikke skønnes at være uforsvarlig, saafremt den maa antages at ville medføre væsentlige Ulemper for Patienten selv eller for de Omgivelser, under hvilke han efter Udskrivningen vil komme til at leve.

§ 9.

Udskrivning kan begæres af Patienten selv eller af følgende Personer: Indehaver af Forældremyndighed, Værge, Lavværge, Ægtefælle, myndige Børn, Forældre eller andre nære Slægtninge.

Forsaauidt en saadan Begæring afslaas, skal den behandlende Læge paa Forlangende af den, der har fremsat Begæring om Udskrivning, forelægge Sagen for Overøvrigheden paa Patientens Hjemsted, der da afgør, om Udskrivning skal finde Sted.

I de i § 8 omhandlede Tilfælde er den behandlende Læge berettiget til at forelægge Spørgsmaalet om Udskrivning til Overøvrighedens Afgørelse.

Er en fremsat Begæring afslaaet af Overøvrigheden, kan Spørgsmaal om Udskrivning ikke med Virkning efter denne Paragraf rejses, forinden der er forløbet fire Maaneder efter Overøvrighedens, eventuelt Justitsministeriets, Afgørelse.

§ 10.

Overfor sindssyge, aandssvage eller epileptiske Personer, hvis Sygdom ifølge Lægeerklæring rummer Fare for Retssikkerheden, skal Overøvrigheden, forsaavidt det skønnes fornødent, træffe passende Sikkerhedsforanstaltninger, eventuelt ved Anbringelse paa dertil bestemt Hospital eller Anstalt.

Foranstaltninger, der er truffet i Henhold til foranstaaende Bestemmelse, kan kun ophæves eller forandres af vedkommende Overøvrighed.

§ 11.

Det har sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler om Indlæggelse af sindssyge, aandssvage og epileptiske Personer i Henhold til Dom og om Indlæggelse til Observation ifølge Retskendelse.

§ 12.

Denne Lov træder i Kraft den 192 .

§ 13.

Fra denne Lovs Ikrafttræden ophæves Christian den Femtes Danske Lov 1. Bog, 19. Kap., Art. 7, for Færøernes Vedkommende samme Konges Norske Lov 1. Bog, 17. Kap., Art. 7.

Bemærkninger til Lovudkastet.

I Skrivelse af 14. Juli 1921, hvormed Kommissionen fremsendte det af Kommissionen udarbejdede Udkast til Lov om Umyndighed og Værgemaal, udtalte Kommissionen, at den ikke paa det daværende Tidspunkt mente at kunne fremkomme med Forslag vedrørende den nærmere Gennemførelse af Reglen i Lovudkastets § 47, der svarer til § 46 i Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal, om Værgens Omsorg for den umyndiggjortes Person, særlig vedrørende Indlæggelse og Tilbageholdelse paa Anstalter, idet de Forskrifter, der bør knytte sig til den anførte Lovbestemmelse, ikke kunde udarbejdes uden Bistand af særlig sagkyndige, specielt paa Sindsygeværns Omraade. Kommissionen udbad sig derfor Justitsministeriets Bemyndigelse til at indlede det fornødne Samarbejde med saadanne Sagkyndige, som Kommissionen maatte finde det ønskeligt at forhandle med.

Under Forhandlingerne i Rigsdagen angaaende Lov Nr. 133 af 11. April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Retssikkerheden for Fare, fremsattes der, jfr. saaledes Rigsdagstidende 1924—25, Folketingets Forhandlinger Sp. 3110 og 3134 samt Landstingets Forhandlinger Sp. 389, Ønske om, at Umyndighedslovgivningen maatte blive fuldstændiggjort med Regler om Frihedsberøvelse eller Frihedsindskrænkning udenfor Strafferetsplejen overfor alle Personer, paa hvilke der kan være Tale om at anvende saadanne Foranstaltninger.

Da Justitsministeriet kunde tiltræde de af Kommissionen fremsatte og i Rigsdagen fremkomne Ønsker, henstillede Justitsministeriet i Skrivelse af 17. Juni 1925 til Kommissionen at optage det omspurgte Emne

til Behandling og at afgive Betænkning ledsaget af Udkast til de Regler, som Kommissionen maatte finde paakrævede.

De Grupper af Personer, som saadanne Lovregler bør omfatte, er utvivlsomt de sindssyge og aandssvage, men dernæst bør de sjælelig abnorme Epileptikere ogsaa medtages. Disse Personer vil ganske vist, naar de er saa angrebne, at Anstaltsbehandling er nødvendig, i de fleste Tilfælde falde ind under Begrebet: sindssyge, men da Sygdommens Særegenheder medfører, at det i mange Tilfælde er ønskeligt, at de undergives Behandling paa særlige Anstalter, er det fundet rigtigt at fremhæve dem som en Gruppe for sig. Udover disse Grupper har man ikke fundet det naturligt at gaa, idet Regler om Behandling af Alkoholister, Morfinister o. s. v., naar de ikke kan betegnes som sindssyge, rettest vil finde deres Plads i andre Dele af Lovgivningen, jfr. f. lks. Straffelovsudkastet 1925—26 § 76.

Der findes ikke i dansk Ret nogen samlet Lovgivning om den Retsstilling, der tilkommer sindssyge og aandssvage Personer, men Regler herom er optaget i forskellige specielle Love. Saaledes indeholder Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal i § 65 en Regel om, i hvilket Omfang en ikke umyndiggjort Person, som paa Grund af Sindssygdom, Aandsvaghed, forbigaaende Sindsforvirring eller lignende Tilstand mangler Evnen til at handle fornuftsmæssigt, kan forpligte sig ved Retshandel og i § 64 en Regel om saadanne — myndige og umyndige — Personers Erstatningspligt for skadegørende Handlinger udenfor Kontraktsforhold.

I Lov Nr. 276 af samme Dato om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning er det i § 10 forbudt sindssyge eller aandssvage i højere Grad at gifte sig; ved kgl. Resolution kan der dog meddeles sindssyge Personer Tilladelse til at indgaa Ægteskab. I samme Lov er der i § 43 aabnet Adgang til at faa et i Strid med § 10 indgaaet Ægteskab omstødt ved Dom efter Begæring af den syges Værge med Overøvrighedens Samtykke eller, hvis

den sindssyge skulde være blevet helbredet, af den paagældende selv, dog at Sagen maa rejses inden 6 Maaneder efter Helbredelsen. Er den „raske“ Ægtefælle ved Ægteskabets Indgaaelse uvidende om Sindssygdommen eller Aandssvagheden, kan ogsaa denne indenfor visse Frister kræve Ægteskabet omstødt, medmindre Sygdommen er helbredet. Endvidere aabnes der ved § 63 i samme Lov Adgang for en Ægtefælle til at faa Skilsmisse, naar den anden Ægtefælle lider af saadan Sindssygdom, at Fortsættelse af Ægteskabet ikke bør fordres, og Sygdommen under Ægteskabet mindst har varet i 3 Aar, uden at der er rimelig Udsigt til varig Helbredelse.

Ved Arveforordningen af 21. Maj 1845 § 24, jfr. § 21, er Testamentshabiliteten gjort afhængig af, at Testator var sin Fornuft fuldkommen mægtig.

Hvis en sindssyg eller aandssvag kan siges at være uskikket til at varetage sine Anliggender, kan han umyndiggøres efter § 2 i den ovennævnte Lov om Umyndighed og Værgemaal, og for saa vidt den paagældende tillige skønnes ude af Stand til selv at drage tilbørlig Omsorg for sin Person, kan Umyndiggørelsen enten samtidig med den formueretlige Umyndiggørelse efter § 2 eller senere ved særlig Retssag udvides til at omfatte den paagældendes personlige Forhold, hvis Varetagelse da paahviler Værgen, jfr. § 46.

Foruden de fremdragne Indskrænkninger i sindssyge og aandssvage Personers retlige Handlefrihed er der i Lovgivningen ogsaa Regler, der hjemler Adgang til at foretage Indgreb i sindssyges og aandssvages faktiske Handlefrihed. Den mindst indgribende Forholdsregel, som anvendes, naar der under en Straffesag er Tvivl om en sigtets Tilregnelighed, er Indlæggelse paa Hospital til Observation, der udkræver Retskendelse, jfr. Retsplejelovens § 744.

Ifølge Straffelovens § 38 kan det ved Dom bestemmes, at der skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger overfor Personer, der har begaaet objektiv strafbare Handlinger, men som er „afsindige, eller hvis Forstands-

evner er enten saa mangelfuldt udviklede eller saa svækkede og forstyrrede, at de ikke kan antages at være sig Handlingens Strafbarhed bevidst, eller som i Gerningens Øjeblik manglede deres Bevidsthed“. De trufne Sikkerhedsforanstaltninger kan ophæves af Øvrigheden, for saa vidt de efter indhentet Lægeerklæring ikke længere findes nødvendige. — Endvidere kan varigere Indlæggelse paa Sindssygehospital eller Sikringsanstalt finde Sted i Henhold til Lov Nr. 133 af 11. April 1925 med Hensyn til Personer, hos hvem mangelfuld Udvikling, varigere Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevnerne har givet sig Udslag i straffbare Handlinger — derunder Trusler — der vidner om en nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelse af den almindelige Retssikkerhed ved Sædelighedsforbrydelse, grove Voldshandlinger, Brandstiftelse eller anden almenfarlig Forbrydelse. De Forholdsregler, der kan træffes, kan bestaa i, at den paagældende underkastes Sikkerhedsforanstaltninger, saasom Anvisning af Opholdssted eller Forbud mod Ophold paa bestemte Steder, Tvangsindlæggelse eller Tilbageholdelse paa Anstalt eller Hospital, saa vidt og saa længe saadanne Foranstaltninger maa anses for nødvendige af Hensyn til Retssikkerheden. Bestemmelse om Iværksættelse af saadanne Sikkerhedsforanstaltninger kan kun træffes ved Dom, og de skal ophæves — enten ved Dom eller ved Justitsministerens Resolution — naar den domfældte ikke længere frembyder Fare for Retssikkerheden.

Endelig maa i denne Sammenhæng nævnes Reglen i Straffelovens § 299 om Sikkerhedsforanstaltninger overfor Personer, der undsiger andre eller truer med Brand eller anden Ulykke. Bestemmelsen sigter vel ikke direkte til sindssyge og aandssvage Personer, men vil efter Omstændighederne kunne finde Anvendelse paa saadanne.

Reglerne i Straffelovens § 38 og § 299 og i Loven af 1925, der forudsætter, at der er begaaet en i sig selv strafbar Handling, findes i ændret Form i det i Rigsdagssamlingerne 1925—26 og 1926—27 forelagte Straffe-

lovsforslag. Ifølge Forslagets § 17 er Handlinger, foretagne af Personer, der ifølge Erklæring af Retslægeraadet eller en af Justitsministeren dertil autoriseret Læge er lidende af Sindssygdom eller udpræget Aandssvaghed eller i Gerningens Øjeblik har været i en Tilstand, som ganske maa ligestilles med Sindssygdom, straffrie, men der kan træffes andre Foranstaltninger overfor Gerningsmanden. Ved Straffelovsforslagets § 18, der i Hovedsagen omfatter de samme Personer, der rammes af den ovenfor citerede Bestemmelse i Loven af 1925, er der aabnet Adgang til, hvis Anvendelse af Straf ikke skønnes formaalstjenlig, at anvende andre Foranstaltninger overfor de paagældende Personer. De Foranstaltninger, om hvis Anvendelse der kan blive Tale, kan ifølge Forslagets § 75 bestaa bl. a. i Anbringelse i et Sindssygehospital, en Aandssveananstalt eller anden Kur- eller Plejeanstalt eller i en særlig for saadanne Personer indrettet Forvaringsanstalt. Beslutning om Anvendelse af saadanne Foranstaltninger skal træffes af Retten, hvorimod Ændring eller Ophævelse af dem ligesom efter nugældende Ret skal kunne bestemmes af Justitsministeren.

Medens der saaledes i dansk Ret findes udtømmende Regler om Indlæggelse (Tvangsindlæggelse) af sindssyge og aandsvage Personer, der har gjort sig skyldige i en objektiv set strafbar Handling, er Forholdet et andet med Hensyn til sindssyge og aandssvage Personer, der ikke har gjort sig skyldige i Overtrædelse af Straffelovgivningen.

Efter Christian V.'s danske Lov af 15. April 1683 1. Bog 19. Kap. Art. 7 maatte enhver, der finder nogen „rasende eller galind“, binde ham og føre „hannem til Tinge og tilbyde hans Frænder hannem, og de ere pligtige at forvare hannem, saafremt de have Middel dertil; hvis ikke da bør Øvrigheden at sette hannem i Forvaring“. En Anvendelse af denne Bestemmelse er foretaget i Reskript af 15. Februar 1793, hvorefter der, naar en Person „maatte blive hjem søgt med en saadan Grad af Afsindig-

hed eller Raseri, at enten hans Frihed kan eragtes farlig for den almindelige Sikkerhed, eller hans Bevogtning for Frænder og Venner ugørlig“, skal ske Indberetning til Amtmanden, der da efter de foreliggende Omstændigheder skal afgøre, om Personens Tilstand nødvendiggør Indespærring, og i bekræftende Fald foranledige Personens Anbringelse i „Daarekisten“. Jfr. herved ogsaa Kancelli-cirkulære af 6. November 1830.

Politiets Medvirken ved Indlæggelsen af sindssyge paa Hospital er nærmere bestemt ved Justitsministeriets Cirkulære af 11. Juni 1895. Naar bortses fra aabenbare Delirister, Personer, der træffes i formentlig sindssyg Tilstand paa Gader eller lignende Steder, og Personer, der er saa sindssyge, at Fare for Voldshandlinger fra deres Side maa anses for overhængende, maa Politiet kun yde Bistand efter Ordre fra Politimesteren eller i hans Forfald hans autoriserede Fuldmægtig — i København fra 4. Politinspektør — naar der foreligger en Begæring herom fra den, „hvem Forsorgen for den paagældende retlig paahviler, og der derhos foreligger Attest fra en autoriseret Læge, der paa Grundlag af en i den nærmeste Tid anstillet Undersøgelse bevidner, at den paagældende er sindssyg, og at hans Indlæggelse paa et Hospital er fornøden for at afværge Fare for den paagældende selv eller hans Omgivelser“.

Er en sindssyg eller aandssvag umyndiggjort, eller bliver der Spørgsmaal om at umyndiggøre ham, vil der som tidligere anført kunne blive Tale om at udvide Umyndiggørelsen, der normalt kun omfatter Formueretsforholdene, til ogsaa at gælde den paagældendes personlige Forhold, jfr. Myndighedslovens § 46. Værgen for en saadan baade formueretlig og personlig umyndig Person vil kunne bestemme, at hans Myndling skal indlægges paa Sindssygehospital eller Aandssvageanstalt, og Værgen maa antages at være pligtig at efterkomme de Paalæg, der i saa Henseende eventuelt maatte blive givet ham af Pupilautoriteterne.

Udskrivning af sindssyge eller aandssvage Personer, der er indlagt i Henhold til

Begæring fra Øvrigheden kan kun ske med Samtykke fra Øvrigheden.

Naar bortses fra de nu fremdragne Tilfælde af Tvangsindlæggelse paa Sinds- sygehospital og Aandssvageanstalt, haves der i dansk Ret ikke Hjemmel til Foretagelse af Tvangsforanstaltninger mod sindssyge og aandssvage. Der kan saaledes ikke finde Tvangsindlæggelse og Tvangstilbage- holdelse Sted, fordi det er ønskeligt, at den syge underkastes passende Kur og Pleje, eller fordi han er generende for sine Om- givelser, medmindre han kan siges at være farlig for sig selv eller for sine Omgivelser.

Med Hensyn til sindssyge Personer er der i Fællesregulativ for Statens Sinds- sygehospitaler af 1. Oktober 1915 givet en Række Regler om Indlæggelse og Ud- skrivning fra Statens Sindssygehospitaler baade i de ovenfor fremdragne Tilfælde, hvor det drejer sig om Tvangsindlæggelse, og i de Tilfælde, hvor der ikke foreligger en saadan Nødssituation, men hvor Indlæg- gelsen ønskes hovedsagelig af kurative Hen- syn. I Almindelighed skal der, for at en sindssyg skal kunne optages i et Sindssyge- hospital, foreligge en Indlæggelsesbegæring fra rette vedkommende, en Attest om, at Patienten „lider af virkelig Sindssygdom,“ og Lægeoplysninger om Patienten, og det tilkommer da Overlægen ved Sindssyge- hospitalet at afgøre, hvorvidt Patienten egner sig til at optages eller ikke. Ogsaa naar der bliver Tale om Udskrivning lægges Hovedvægten paa en Begæring fra „rette Vedkommende“ og Overlægens Skøn om Udskrivningens Forsvarlighed. Hvor- ledes det i Fællesregulativet anvendte Ud- tryk „rette Vedkommende“ nærmere skal forstaas, er overladt til Praksis, der har fortolket Udtrykket saaledes, at det aldrig kan være Patienten selv, der er „rette Ved- kommende“. Som rette Vedkommende er vel som Hovedregel taget den paagældendes Ægtefælle eller en Slægtning, nærmere eller fjernere, som man har kunnet finde. En Følge af denne Fortolkning har været, at en Person ikke — som nævnt — har kunnet

indlægge sig selv, idet der altid har maattet være en Indlægger, men ogsaa at en Begæring fra Patienten selv om Udskrivning var uden Betydning. Ved en Højesteretsdom af 8. September 1926 (U. f. R. 1926 p. 900 og 1925 p. 752) er det imidlertid antaget, at et Sindssygehospital havde været uberettiget til at tilbageholde en sindssyg, der havde begæret sig udskrevet, og som hverken var umyndiggjort eller farlig for den almindelige Sikkerhed, og at Patienten derfor ikke var pligtig til at betale for sit Ophold paa Hospitalet. Det siges i Højesteretsdommen, at der vel maa gaas ud fra, at Patientens Sygdom ikke var hævet i det Tidsrum, for hvilket der krævedes Betaling, men det kan dog ikke antages, at Patientens Sindstilstand den Gang har været en saadan, at den i sig selv kunde berettigge Hospitalet til at tilsidesætte Kravet om Udskrivning.

Højesteretsdommen medfører ingenlunde, at Sindssygehospitalernes Overlæger skulde udskrive alle Patienter, der ikke er umyndiggjorte og ikke er farlige for sig selv eller andre, saafremt de begærer sig udskrevet. Dommen forudsætter, at Patientens Sindstilstand kan være en saadan, at den i sig selv berettiger til at tilsidesætte en Begæring fra den paagældende om Udskrivning, og det kan derfor være berettiget at tilsidesætte en Begæring om Udskrivning, hvor Hensynet til Patienten selv gør Udskrivning uforsvarlig, selvom han ikke er umyndiggjort og ikke er farlig for sig selv eller andre. En Tilbageholdelse maa ogsaa — som ovenfor antydtes — kunne være begrundet i den Nødretsgrundsætning, som dansk Rets Teori og Praksis har antaget for en Bestanddel af dansk Ret; denne Grundsætning kan dog næppe hjemle en Tilbageholdelse, der alene begrundes i Hensynet til, at et fortsat Hospitalsophold vil være gavnligt for den sindssyge, men vel nok f. Eks. i Hensynet til, at der er Grund til at befrygte, at Patienten efter Udskrivningen vil tilføje sig selv Skade eller begaa Selvmord. Lægens Skøn maa formentlig efter den nugældende Ordning i alle Til-

fælde være undergivet Domstolenes Prøvelse, og i det af Højesteret paakendte Tilfælde er Overlægens Skøn om Forvarligheden af at udskrive Patienten blevet underkendt. — Højesteretsdommen har imidlertid ved den Usikkerhed, der er skabt, givet Kravet om Gennemførelse af Lovregler om Indlæggelse og Udskrivning af ikke farlige sindssyge forøget Vægt.

Ved Udformningen af saadanne Lovbestemmelser maa man undgaa at lovgive om Behandlingen af sindssyge i sin Helhed. Kun den Behandling, der foregaar under saadanne Forhold, at en Patient kan indlægges eller tilbageholdes mod sin Villie, bør være Genstand for Lovgivningsmagtens Indgriben; kun da er der Trang til, at Reglerne om Indlæggelse og Udskrivning lovfæstes. Mod Tilbageholdelse i andre Tilfælde maa Beskyttelse søges i den almindelige Straffelovgivning.

De Helbredelsesanstalter, hvor tvungen Tilbageholdelse af sindssyge bør kunne finde Sted, maa omfatte ikke alene Statens Sindsygehospitaler, men ogsaa de af Kommunerne drevne Hospitaler og Afdelinger af saadanne, hvor sindssyge modtages, samt saadanne Privatklinikker, der modtager sindssyge til Kur og Pleje, og som hidtil ikke har været undergivet Kontrol med Hensyn til deres Behandling af sindssyge Patienter. Hvad de af Kommunerne drevne Sindsygehospitaler angaar, har man i København paa Kommunehospitalets 6te Afdeling fulgt de Regler, der er fastsat for Indlæggelse af sjælssunde Personer, og for Sct. Hans Hospital gælder et Regulativ af 6. December 1909, der har sit Forbillede i det ældre Fællesregulativ for Statens Sindsygehospitaler af 3. November 1888; Regulativet for Sct. Hans Hospital underkastes for Tiden en Revision.

Der er blevet henpeget paa, at man vilde kunne afhjælpe Manglerne ved den nugældende Ordning ved at anvende personlig Umyndiggørelse i Henhold til § 46 i Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal. Den personlig umyndiggjorte maa ganske vist, som tidligere

anført, finde sig i at blive indlagt paa et Sindssygehospital, men vil kunne klage til de sædvanlige Pupilautoriteter over Værgens Handling. Disse Myndigheder vil da, hvis Klagen findes berettiget, kunne paalægge Værgen at foranledige hans Myndling udskrevet. — Denne Udvej vilde vel være brugelig, men ikke praktisk. Bortset fra at den i alle Tilfælde, hvor der skal handles hurtigt, vil være for langsommelig, maa der ogsaa regnes med, at Domstolene er utilbøjelige til at umyndiggøre Personer, hvis økonomiske Forhold ikke gør en Umyndiggørelse paakrævet, jfr. f. Eks. Vestre Landsrets Dom i U. f. R. 1926 p. 508, hvorved bemærkes, at den personlige Umyndiggørelse har, saaledes som Loven er formuleret, til Forudsætning en formueretlig Umyndiggørelse. Hertil kommer yderligere, at den med en Umyndiggørelsessag følgende Fremdragen for Offentligheden af den sindssyges private Forhold ofte vil være i høj Grad uheldig og maaske skadelig for den paa-gældende.

Ogsaa den i § 59 i Myndighedsloven anviste Beskikkelse af Værge ad hoc har været overvejet i denne Sammenhæng, men det ligger utvivlsomt udenfor Rammerne af denne Lovbestemmelse at blive anvendt i det Øjemed at faa beskikket en Værge, der kan indlægge den sindssyge paa et Hospital.

Ingen af de fremdragne Muligheder synes saaledes praktisk brugbar. Formaalet med de Regler, der skal opstilles, maa være at skabe den størst mulige Sikkerhed for, at der ikke paa Sindssygehospitalet — offentlige eller private — indlægges Patienter, som ikke tiltrænger Hospitalsophold, og navnlig at Patienter ikke tilbageholdes paa Hospitalet i længere Tid, end Hensynet til dem selv og Samfundet tilsiger det, men Reglerne maa ogsaa af Hensyn til Patienterne være formede saaledes, at der ikke lægges Sindssygelægerne større Hindringer i Vejen for deres Gerning, end Borgernes Krav paa Retssikkerhed nødvendiggør.

Paa Grund af Sindssygdommens Særegenheder, der bl. a. medfører, at den jævnt-

ligt er vanskelig at erkende for ikke sagkyndige, og som nødvendiggør, at Patienterne maa leve afsondret fra Omverdenen, er det forklarligt, at der til Tider i Befolkningen kan opstaa Tvivl, fremkaldt ved enkelte særlig fremdragne Tilfælde, om Nødvendigheden og Forsvarligheden af en Patients Tilbageholdelse paa Sindssygehospitalet. Det er ganske vist forholdsvis sjældent, at en saadan Mistillid har givet sig Udtryk, og det kan neppe heller siges, at der latent eksisterer Mistillid til Sindssygehospitalet. Baade af Hensyn til Patienterne og af Hensyn til Sindssygelægenes Arbejdsro er det imidlertid af den største Betydning, at der skabes Forhold, der i videst muligt Omfang udelukker Muligheden af en Patients Tilbageholdelse paa Grund af et fejlagtigt Skøn fra den behandlende Læges Side. Den ovenfor anførte Højesteretsdom kan ikke fremdrages til Støtte for Berettigelsen af en Mistillid. Om en sindssyg Person er saa vidt helbredet, at han vil kunne klare sig paa egen Haand udenfor Hospitalets Mure, er en Skønssag, og i det foreliggende Tilfælde er Højesterets og Overlægens Skøn faldet forskelligt ud.

Det har været overvejet, hvorvidt der var Mulighed for at sidestille Sindssygehospitalet og almindelige Sygehuse, saaledes at Reglerne for Indlæggelse og Udskrivning skulde være ens for begge Grupper af Helbredelsesanstalter; en saadan Generalisering lader sig dog ikke praktisere paa Grund af Sindssygdommens særlige Karakter, men det maa tilstræbes, at Forskellighederne ikke bliver større end nødvendigt.

Hvad først Spørgsmaalet om Indlæggelse angaar, bør Adgangen til Indlæggelse være saa let som mulig og betinget af de færreste Formaliteter, fordi det ikke sjældent er af den største Betydning, at en Patient hurtigt undergives Hospitalsbehandling, ikke blot hvor dette er begrundet i, at Patienten er farlig for sig selv eller for andre, men ogsaa i, at en snarlig paabegyndt Kur kan være af væsentlig Betydning for den syges Helbredelse. Kommissionens Flertal

kan derfor ikke slutte sig til det af Sundhedsstyrelsens Formand indtagne Standpunkt, jfr. nedenfor Side 33, idet en mod den paagældendes Villie gennemført Indlæggelse af en sindssyg, der ikke er farlig, kan være lige saa velbegrundet af kurative Hensyn som en Tvangsindlæggelse af en farlig sindssyg af Sikkerhedshensyn. En betydningsfuld Garanti mod uberettiget Indlæggelse vil der ligge i, at den tilkaldte Læges Diagnose bliver underkastet en Prøvelse af Hospitalslægen, der træffer sin Afgørelse om Patientens Modtagelse paa Grundlag af baade sin Undersøgelse af Patienten og det Materiale, der er tilsendt ham af den tilkaldte Læge, ligesom de paarørende, hvis de anser Indlæggelse for ufornöden vil have Adgang til at gøre deres Synspunkter gældende overfor Hospitalslægen. Man overser dog ikke, at en Ordning som den i Udkastet foreslaaede vil kunne medføre, at Indlæggelse i enkelte Tilfælde vil kunne finde Sted uden at være fornöden, men de Kauteler, der opstilles som Værn imod uretmæssig Tilbageholdelse paa Sindssygehospital, vil medføre, at der ikke er Fare for et længere uretmæssigt Ophold paa Hospitalet, og de Ulemper, som Ordningen i Undtagelsestilfælde vil kunne medføre, er for intet at regne i Sammenligning med de Fordele, som en let Adgang til Indlæggelse byder Patienterne og Samfundet.

Hvad Fremgangsmaaden ved Indlæggelse angaar, kan der i og for sig ikke være noget til Hinder for, at en sindssyg selv fremsætter Begæring om Indlæggelse paa et Sindssygehospital til Behandling for sin Sygdom, naar Lægen finder en Indlæggelse tilraadelig og forsvarlig. Det almindelige vil dog nok være, at den syge er ude af Stand til selv at træffe en Afgørelse af Spørgsmaalet om Indlæggelse eller endog direkte modsætter sig en Indlæggelse. Naar den syges eget Ønske om Indlæggelse ikke kan faas som Grundlag for denne, maa andre tage sig af ham. Hvis han er farlig for sig selv eller for andre, vil man allerede efter gældende Ret have Midler

til at faa ham indlagt mod hans Vilje, men ogsaa udenfor disse Tilfælde vil en Indlæggelse som sagt kunne være paakrævet af Hensyn til den syges Helbredelse ved at undergives passende Kur og Pleje. Fælles for disse Tilfælde, hvor Indlæggelse er paakrævet eller ønskelig, er, at en Trediemand maa handle paa den syges Vegne og eventuelt drage Omsorg for ham. Hvem dette Hverv skal paalægges, vil blive omtalt nærmere ved Bemærkningerne til Lovudkastets § 2.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Udskrivning, er det givet, at en Patient, der er helbredet, ikke maa holdes tilbage paa Hospitalet eller Klinikken, men at han straks maa udskrives, naar han fremsætter Begæring herom. I andre Tilfælde maa det kræves, enten at Lægen anser Udskrivning for tilraadelig, eller at der fremkommer en Begæring om Udskrivning. Begæringen kan udgaa enten fra Patienten selv eller fra en af hans nærmeste, men det behøver ikke at være den samme Person, som foranledigede Indlæggelsen, jfr. herved Bemærkningerne til Lovudkastets § 9. Det bliver derefter den behandlende Læge, der maa tage Stilling til Spørgsmaalet om Udskrivning af Patienten, og bestemmende for hans Afgørelse bliver en Række Hensyn af lægelig og social Art. Det kan tænkes, at Lægen finder, at Patientens Tilstand er saaledes, at en Udskrivning er uforsvarlig, enten fordi Patienten er farlig for sig selv eller for andre, eller fordi Patientens Forbliven paa Hospitalet er af afgørende Betydning for Sygdommens rette Behandling. Det kan ogsaa tænkes, at Udskrivning i og for sig ikke kan siges at være uforsvarlig, men at den maa antages at ville medføre væsentlige Ulemper for Patienten selv eller for de Omgivelser, under hvilke han efter Udskrivningen vil komme til at leve. I sidstnævnte Henseende kan som Eksempler nævnes, at de Mennesker, der skal drage Omsorg for Patienten, ikke vil være i Stand dertil paa tilbørlig Maade, eller at Begæringen om Udskrivning ikke er dikteret af Ønsket om at passe og pleje den syge, men af Ønsket om at kunne

oppebære en Patienten tillagt Understøttelse som f. Eks. Invalideunderstøttelse.

Den Mistillid til Sindssygehospitalerne, der som tidligere nævnt til Tider kan være opstaaet, angaar ikke saa meget Indlæggelsen paa Sindssygehospitalerne som Tilbageholdelsen paa disse, idet Nødvendigheden og Forsvarligheden af en Tilbageholdelse ofte er vanskelig at forstaa for den ikke sagkyndige. Kommissionens Opfattelse er da ogsaa den, at der ikke bør opstilles for store Krav, naar der er Spørgsmaal om Indlæggelse, men at der maa lægges Vægt paa, at der træffes Forholdsregler imod, at nogen uberettiget tilbageholdes paa Hospitalerne hvilke Forholdsregler naturligst kan bestaa i, at Spørgsmaalet om Berettigelsen af en Tilbageholdelse kan forelægges en af Hospitalerne og Anstalterne uafhængig Myndighed til Prøvelse. Kommissionen har derfor ment, at det vil være overflødigt at give særlige Regler om en Efterprøvelse af det Grundlag, paa hvilket en Indlæggelse har fundet Sted. Skulde en Person være indlagt uden Grund og ikke blive udskrevet med det samme, vil han straks kunne fremsætte Krav om at faa Lægens Afgørelse prøvet af Appelinstansen.

Det har været drøftet, hvorvidt man skulde henlægge Prøvelsen af Udskrivningsbegæringen til Domstolene, og naar man har ment ikke at burde foreslaa en saadan Ordning, er Grunden den, at en Domstolsbehandling af den Art Sager, hvorom der her er Tale, ikke opfylder de Krav, som maa stilles paa Grund af Sindssygdommenes Særegenheder. En afgørende Indvending mod at benytte Domstolene i disse Sager er den samme, som tidligere er anført mod at benytte Umyndiggørelsesinstituttet, nemlig at Offentligheden indblandes i Patientens Forhold, hvad der ofte kan være til Skade for Patientens Helbredstilstand, og en mulig Bestemmelse om, at saadanne Sager skulde behandles for lukkede Døre, vilde netop betage denne Fremgangsmaade dens væsentligste Tiltrækningskraft. Sagernes Henlægelse til Domstolene medfører endvidere Udgifter til Sagfører, der kan varetage Patientens

Interesser for Domstolene, enten for Patienten selv eller, hvis han ikke møder ved Sagfører, og der maa beskikkes ham en saadan, for det offentlige. Endelig vil Domstolene heller ikke som Regel kunne antages at træffe Afgørelse i Sagen saa hurtigt, som Sagernes særlige Art gør det paakrævet. Den Ordning, som bør tilstræbes, maa være diskret, ikke bekostelig og hurtig, og det opnaas uden Tvivl ved at benytte de Myndigheder, der allerede efter gældende Ret beskæftiger sig med saadanne Sager. I Henhold til Straffelovens § 38, 2. Stk., tilkommer det saaledes Øvrigheden (Amtmændene og Justitsministeriet) ikke alene at bestemme den nærmere Udførelse af en Dom, efter hvilken der skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod en Person, men ogsaa at ophæve disse, naar de ikke længere findes nødvendige, og udenfor Straffeloven er der i gældende Ret, jfr. ovenfor, paalagt Øvrigheden som Pupilautoritet at drage Omsorg for de sindssyge, som ikke kan tage Vare paa sig selv. Ved at henlægge Afgørelsen af Udskrivningssagerne til Amtmændene, hvis Afgørelse selvfølgelig vil kunne paaklages til Justitsministeriet, vil man opnaa, at Sagerne behandles af Myndigheder, der gennem mange Aar har beskæftiget sig med saadanne Sager og har en let Adgang til at skaffe sig de Oplysninger, det kommer an paa, og man undgaar Offentlighedens Indblanding i Patientens private Forhold. Sagerne vil som Regel ogsaa kunne afgøres hurtigere, fordi der ikke skal sættes et saa stort Maskineri i Bevægelse, som hvis de henlægges til Domstolenes Afgørelse, og endelig behøver den administrative Afgørelse ikke at medføre Udgifter for Patientten eller det offentlige.

Til Sammenligning med de ovenstaaende Bemærkninger om den foreslaaede Appelmyndighed skal anføres, at ifølge *norsk Lov* af 17. August 1848 om sindsyges Behandling og Forplejning udøves Tilsynet med de norske Sindssygeasyler af en for hvert Asyl nedsat Kontrolkommission, der er det enkelte Asyls øverste Myndighed. Kontrolkommissionen afgør med endelig,

inappellabel Virkning alle Spørgsmaal om en Persons Optagelse paa Sindssygeasylet og om hans Tilbageholdelse der. I *Sverige* findes der ikke en samlet Lovgivning vedrørende Sindssygevæsenet, og navnlig savnes der i gældende svensk Ret en Bestemmelse om Appel af Lægens Afgørelser om Indlæggelse og Tilbageholdelse paa Sindssygehospital. Den svenske Sindssygeret er for Tiden underkastet Revision, og i den i Aaret 1923 afleverede Betænkning med Forslag til Lov om „vård av sinnessjuka“ er der givet Regler om, at den, der er indlagt, kan paaanke den trufne Afgørelse saa vel som senere Afgørelser om Tilbageholdelse. Appelmyndigheden skal ifølge Forslaget være Medicinalstyrelsen.

Hvad der foran er anført vedrørende de sindssyges Indlæggelse og Udskrivning, vil i det store og hele ogsaa kunne gøres gældende med Hensyn til de aandssvage.

Ad § 1.

Udkastet tager, som tidligere omtalt, kun Sigte paa Behandling af sindssyge og aandssvage under saadanne Forhold, at Lægen kan tilbageholde Patienten mod hans eller hans nærmestes Villie. En saadan Behandling vil naturligt være henvist til Hospitaler — Statshospitaler eller kommunale — der særlig er indrettede til at modtage og behandle saadanne Personer, og hvor der er ansat Læger, som er særlig uddannet i Psykiatri, og hvor de sindssyge og aandssvage derfor vil kunne faa god og kyndig Behandling under betryggende Forhold. Man har dog ikke ment at burde udelukke Privatklinikker, der modtager sindssyge til Behandling, naar de kan opnaa Autorisation, idet det for dennes Meddelelse først og fremmest maa være en Betingelse, at Klinikken ledes af en Læge, der efter sin Uddannelse og iøvrigt findes egnet til at tage sindssyge under Behandling. Der er ikke foreslaaet optaget særlige Betingelser for Meddelelse af Autorisation og for dens Tilbagekaldelse, i hvilken Henseender Administrationen bør have frie Hænder. Ved Auto-

risationens Meddelelse bør der imidlertid lægges overvejende Vægt paa, at den eller de Læger, der leder Klinikken, har en speciel Uddannelse i Psykiatri, og det er derfor foreslaaet, at Autorisationen falder bort, naar Klinikken skifter ledende Læge, saaledes at en ny Autorisation vil være nødvendig, for at Klinikken vedblivende kan fortsætte som Klinik for Behandling af sindssyge.

Med Hensyn til Behandlingen af aandsvage og Epileptikere angaar Loven kun den Behandling, som finder Sted i „stats- anerkendte Anstalter“, hvorved forstaas saadanne Anstalter, som benyttes til Behandling af aandssvage og epileptiske Personer, der i Henhold til Fattiglovens § 61 undergives Behandling paa det offentliges Bekostning.

Begrebet Epileptiker bestemmes nærmere ved Reglen i § 2, hvorefter det kun omfatter Epileptikere, hvis Epilepsi medfører sjælelige Abnormiteter.

Ad § 2.

Sindssygdommen medfører ofte, at den syge ikke selv kan træffe nogen Beslutning om sin Indlæggelse til Behandling, og det er derfor nødvendigt, at der gives andre Beføjelse og Pligt til at handle for den sindssyge. I Udkastet er det i Fællesregulativet af 1. Oktober 1915 anvendte Udtryk „rette Vedkommende“ erstattet med Udtrykket „nærmeste“, et Udtryk, der synes mere betegnende end det tidligere. Nogen egentlig Definition af det anvendte Udtryk er ikke optaget i Udkastet, idet det beror paa et Skøn, hvem der i en given Situation er den nærmeste, men der er i Paragraffens 3. Stykke til Vejledning foretaget en Opregning af de Personer, der normalt er at anse som de nærmeste. Opregningen tilsigter ikke at være udtømmende, og den anvendte Rækkefølge er ikke afgørende for, hvem der i et foreliggende Tilfælde kan optræde som „nærmeste“, idet f. Eks. en Persons Broder eller Søster efter Omstændighederne kan staa ham nærmere end hans Forældre, og en Husbond maa eventuelt være pligtig at drage Omsorg for sin Med-

hjelper, som ikke har paarørende i Nærheden, der kan tage Affære; i Tilfælde som det sidstnævnte og i andre lignende vil det være det naturligste og rigtigste, at den faktisk „nærmeste“ — Husbonden — anmoder Slægtninge eller nære Venner af den syge om at tage sig af ham, saaledes at Husbonden kun bliver pligtig at tilkalde Læge, forsaavidt hurtig Handlen er nødvendig. Endvidere kan Fattigvæsenet og Fængelsvæsenet være de nærmeste med Hensyn til de Personer, der er under dets Varetægt. Forsaavidt der i en given Situation ikke findes nogen, der falder inden for Kredsen af Personens nærmeste, paalægges der subsidiært Politiet en Pligt til at optræde i de nærmestes Sted.

Da Aandssvaghed er en Tilstand, der er medfødt eller er opstaaet i Barnealderen, og da man derfor som Regel vil have god Tid til at træffe Foranstaltninger til passende Behandling af den syge, er Kredsen af de Personer, hvem det paahviler at drage Omsorg for en aandssvag, begrænset paa samme Maade som foreslaaet i § 9 med Hensyn til Udskrivning. Forsaavidt ikke andre drager Omsorg for den syge, paahviler det Politiet at træde til.

En videregaaende Pligt til at gribe ind er paalagt Overøvrigheden ved § 10, forsaavidt det drejer sig om sindssyge og aandssvage Personer, hvis Sygdom ifølge Lægeerklæring rummer Fare for Retsikkerheden.

Den, der har tilkaldt Lægen, er pligtig at give Lægen de Oplysninger, som han mener kan være af Betydning for Lægen, for at han kan danne sig et Skøn over Sygdommens Karakter ved at sammenholde sine egne iagttagelser med de Symptomer, som er konstateret af den syges Omgivelser. Finder den tilkaldte Læge, at det vil være uforsvarligt, at den syge ikke indlægges til Behandling paa et Sindssygehospital eller en Helbredelsesanstalt, er de nærmeste pligtige at foretage det til Indlæggelsens Iværksættelse fornødne. Som Hovedregel vil der i disse Tilfælde være Tale om Personer, der er farlige for sig eller for andre, men ogsaa udenfor denne

Gruppe af sindssyge og aandssvage kan der forekomme Tilfælde, hvor det kan siges at være uforsvarligt, at den syge ikke undergives Behandling paa et Hospital eller en Anstalt. Hvis de nærmeste ikke opfylder de dem af Lægen givne Forskrifter, maa Lægen henvende sig til Politiet, der da maa træde til i Henhold til Bestemmelsen i § 2 in fine. I de Tilfælde, hvor Lægen ikke paabyder Patientens Indlæggelse til Behandling, overlades det til de nærmeste at træffe Bestemmelse om, hvorvidt de vil følge de af Lægen givne Anvisninger.

Det vil vel som Hovedregel paahvile den Person, som har tilkaldt Lægen, at drage Omsorg for, at den sindssyge indlægges til Behandling paa et Sindssygehospital eller en Helbredelsesanstalt, eller at træffe Bestemmelse om, hvorvidt Lægens Anvisninger skal følges, men hvis Lægen er tilkaldt f. Eks. af Husbonden, og denne har anmodet den sindssyges Slægtninge eller andre nære paarørende om at tage Affære og underrettet dem om Lægens Anvisninger, maa Pligten til at træffe Bestemmelse med Hensyn til den sindssyges Behandling og eventuelle Indlæggelse paa Hospital eller Klinik overføres paa de nærmeste, der saaledes er blevet tilkaldt.

Der er ikke i Udkastet foreslaaet Straf for Undladelse af at tilkalde Læge og at indlægge paa Hospital, idet det i ikke faa Tilfælde vil være vanskeligt at afgøre, hvem Strafansvaret maa paahvile. I visse Tilfælde vil der dog kunne paalægges en Person Erstatningsansvar for den ved hans Undladen eventuelt forvoldte Skade, og det er heller ikke udelukket, at hans Undladelse under visse Omstændigheder vil kunne paadrage ham strafferetligt Ansvar.

Betalingen til den tilkaldte Læge maa, saafremt det ikke paahviler en Sygekasse at afholde den, udredes af den syge, forsaavidt han har Midler, eller af de Personer, saasom Forældre eller Ægtefælle, hvem der ifølge Lovgivningen paahviler en Forsørgelsespligt overfor den syge. Udenfor disse Tilfælde maa den sindssyges eller aandssvages Opholdskommune udrede Udgifterne, og

saafremt Sindssygdommens eller Aandsvaghedens særlige Art ikke nødvendiggør hurtig Handlen, vil det være naturligt, at der, forinden Lægen tilkaldes, af den „nærmeste“ rettes Henvendelse til Opboldskommunen angaaende Betalingsspørgsmaalet.

Ad §§ 3 og 4.

Naar den tilkaldte Læge skønner, at Patienten er sindssyg, og at Indlæggelse bør finde Sted, udsteder han en Attest herom, som overgives til den paagældendes „nærmeste“, der derefter henvender sig til Hospitalet med Anmodning om den sindssyges Indlæggelse. Ved de Instrukser, der maatte blive givet i Tilslutning til Loven, kan det bestemmes, at der foruden den nævnte Attest, der skal være ganske kortfattet og kun udtale, at den paagældende lider af virkelig Sindssygdom og egner sig til Behandling i et Sindssygehospital, altid af den tilkaldte Læge i samme Omfang som hidtil til Hospitalet skal indsendes „Lægeoplysninger“, der skal indeholde Oplysning om, paa hvilke af ham selv iagttagne Symptomer han støtter sin Erklæring om, at Patienten er sindssyg. Paa Grundlag af det saaledes tilvejebragte Materiale og en Undersøgelse af Patienten afgør den modtagende eller vagthavende Læge, hvorvidt Patienten er egnet til Indlæggelse. Denne dobbelte Lægeundersøgelse indeholder en ikke ringe Garanti imod, at en syg mod sin Vilie indlægges paa et Sindssygehospital eller en Helbredelsesanstalt paa de nærmestes Begæring, uden at Sygdommen begrundet Indlæggelsen, og er de nærmeste af den Opfattelse, at den syge kan undergives passende Pleje udenfor Hospitalet, uagtet den tilkaldte Læge har anordnet Hospitalsbehandling, vil de kunne fremføre deres Grunde til at ville undgaa denne Behandling for Hospitalslægen, som paa Grundlag af de ham saaledes givne Oplysninger maa kunne afvise den syge. Da der som Regel ikke straks kan ske Indlæggelse paa Hospitalerne paa Grund af Pladsmangel, er der tilføjet en Bestemmelse om, at den Lægeerklæring,

der danner Grundlaget for Indlæggelsen, skal hvile paa en indenfor de sidste 4 Uger før Indlæggelsen foretagen Undersøgelse, og hvis derfor den syge er blevet skrevet paa Ekspektanceliste, maa der senere fremskaffes ny Lægeerklæring, dersom der i det Øjeblik, da Spørgsmaalet om Indlæggelse bliver aktuelt, er forløbet 4 Uger siden Udstedelsen af den Lægeerklæring, der dannede Grundlaget for den første Henvendelse til Hospitalet. Saafremt Patientens Tilstand er uforandret, vil den nye Lægeattest kunne fremtræde som en blot Bekræftelse af dette Faktum og nøjes med at henvise til de tidligere fremsendte nærmere Oplysninger.

I særlig paatrængende Tilfælde, saasom naar den syge er farlig for sig selv eller for andre, skal det dog være tilladt at modtage Patienten, uden at Lægeerklæring foreligger, men en saadan skal da, om muligt, fremskaffes i Løbet af 3 Dage efter Indlæggelsen.

I Fællesregulativet af 1. Oktober 1915 bestemmes det, at den Lægeerklæring, der danner Grundlaget for Indlæggelsen, ikke maa være udstedt af en ved Hospitalet ansat Læge. Det har været overvejet, hvorvidt denne Bestemmelse, der undertiden har virket meget upraktisk, burde ophæves. Der findes her i Landet udenfor København meget faa Læger, bortset fra Lægerne ved Sindssygehospitalet og Embedslægerne, der er uddannede som Psykiatere, saa at Befolkningen som Regel er henvist til at søge Raad hos en ikke specialuddannet Læge, og i de Tilfælde, hvor Befolkningen har Adgang til at søge en Psykiater, burde denne ikke være udelukket fra at tage sig af en Patient, fordi der muligvis kan blive Spørgsmaal om Indlæggelse af den syge paa det Hospital, hvor han er ansat. Man har dog ikke fundet det rigtigt at ophæve den hidtil gældende Bestemmelse, om end Faren for, at der efter Aftale mellem den syges Slægtninge og Hospitals- eller Kliniklægen skulde finde ugrundet Indlæggelse Sted, er minimal, og uagtet der ved Bestemmelserne i Udkastet skabes en fuldt betryggende Sikkerhed mod uberettiget Tilbageholdelse paa Sinds-

sygehospitaler og -klinikker. Paa den anden Side har man ikke næret Betænkelighed ved at modificere Bestemmelsen saaledes, at naar en syg selv henvender sig til Hospitalslægen eller Kliniklægen med Anmodning om at blive indlagt, behøves der ikke Bistand af en Læge, der ikke er ansat ved Hospitalet eller Klinikken. Sikkerheden mod Misbrug af Indlæggelser skabes ved Adgangen for Patienten selv eller hans nærmeste til straks efter Indlæggelsen at faa Berettigelsen af Tilbageholdelsen prøvet af den Myndighed, som indføres som Appelinstans for Lægens Afgørelser. For de private Klinikkers Vedkommende vil Faren for at miste Autorisationen danne et yderligere Værn mod uberettiget Tilbageholdelse.

Paa Grund af Aandssvaghedens særlige Egenskaber er det ikke nødvendigt at opstille tilsvarende Regler med Hensyn til Indlæggelse af aandssvage Personer, kun at der altid maa foreligge en Lægeerklæring om den syges Tilstand. Det maa dog ved Instruks bestemmes, at den tilkaldte Læge paa samme Maade som i Tilfælde af Sinds sygdom skal tilsende Anstalten »Lægeoplysninger«.

Ad § 5.

Medens der i § 2 gives Regler for, i hvilke Tilfælde Politiet skal træde i Funktion som selvstændig indlæggende Myndighed, bestemmes det i § 5, at Politiet altid skal yde de nærmeste Hjælp til Gennemførelse af en Indlæggelse, naar Betingelserne for en saadan — Begæring fra de nærmeste, Lægeerklæring og Meddelelse fra Hospitalet, Anstalten eller Klinikken om Villighed til at modtage den syge — foreligger, men den syge modsætter sig Indlæggelsen. Bestemmelsen i § 5 vil ogsaa finde Anvendelse, saafremt en Læge, der er tilkaldt til en sindssyg eller aandssvag, anmoder Politiet om Bistand til Gennemførelse af en Indlæggelse, som de nærmeste ikke gør Skridt til at gennemføre.

Det har ofte været følt som en Mangel, at man ikke har kunnet opnaa Politiets Bistand til Gennemførelse af en sindssygs eller

aandssvags Indlæggelse, medmindre den syge var farlig, og det er derfor ret almindeligt, at den syge under et eller andet Paaskud bliver narret til at følge med til Hospitalet. Som tidligere oftere anført medfører Sindssygdom og Aandssvaghed som Regel, at den syge er ude af Stand til selv at tage en fornuftig Beslutning, og at derfor andre maa træde hjælpende til. Ved at undergives passende Behandling vil den syge eventuelt kunne helbredes eller dog væsentlig bedres, hvad der kun kan være saavel i den syges som i Samfundets Interesse, og disse Hensyn er saa afgørende, at det er berettiget at anvende Tvang i alle Tilfælde, hvor Indlæggelsen støder paa Modstand hos den syge.

Naar der rettes Henvendelse til Politiet om Bistand til Gennemførelse af en sindssygs eller aandssvags Indlæggelse, er det en Selvfølge, at denne Bistand vil blive ydet paa en saa lidet opsigtsvækkende Maade som muligt, og det vil i saa Henseende være særlig ønskeligt, om det kunde bestemmes, at det assisterende Politi saa vidt muligt ikke bærer Uniform ved saadanne Lejligheder.

Ad §§ 6—8.

Udskrivning af Patienterne er vel nok det Punkt, paa hvilket de største Vanskeligheder opstaar, idet modstaaende Interesser vil gøre sig gældende. Patienten kan tænkes at ønske at blive paa Hospitalet eller at blive udskrevet, og de paarørendes Ønsker gaar maaske i modsat Retning, og endelig mødes disse Ønsker med Samfundets Interesser, der omfatter dels Hensynet til Patienten, dels Hensynet til Sikkerheden i Samfundet.

Naar en Patient er helbredet, er det givet, at han ikke maa tilbageholdes paa Hospitalet eller Klinikken mod sin Villie. De paarørendes mulige Ønsker om Patientens Forbliven i Hospitalet eller Klinikken, er, forsaavidt de ikke stemmer overens med Patientens Ønsker, uden Betydning, naar Formaalet med Indlæggelsen: Helbredelse er naaet.

Vanskelighederne opstaar først, naar der

stilles Krav om Udskrivning af de ikke-helbredede. Der er i Udkastet sondret mellem de Tilfælde, hvor Udskrivning af Lægen skønnes uforsvarlig (§ 7), enten fordi Patientten er farlig for sig selv eller for andre, eller fordi Udskrivningen væsentlig vil forringe Udsigterne for Patientens Helbredelse og de Tilfælde, hvor Udskrivning vel ikke kan siges at være uforsvarlig (§ 8), men hvor den maa antages at ville medføre væsentlige Ulemper for Patientten selv eller for de Omgivelser, under hvilke han efter Udskrivningen vil komme til at leve. I den første Gruppe Tilfælde skal den behandlende Læge nægte at udskrive Patientten, i den anden Gruppe Tilfælde kan Udskrivning nægtes. Grænsen mellem de to Grupper er ikke skarp og beror paa Hospitals-, Anstalts- eller Kliniklægens Skøn, for hvilket ikke alene medicinske eller kurative Hensyn, men — som det fremgaar af Formuleringen — ogsaa Hensyn til Omgivelserne maa være afgørende. Garantien mod Lægens fejlagtige Skøn skabes ved den i § 9 aabnede Adgang til at indanke Lægens Afgørelse for Overøvrigheden.

Ad § 9.

Begæring om Udskrivning kan fremsættes af Patientten selv eller af hans nærmeste. Saafremt Patientten er bleven indlagt paa Foranledning af en af de nærmeste, er der ikke derved skabt en Fortrinsstilling for vedkommende nærmeste ved Afgørelse af Spørgsmaal om Udskrivning. Den paagældende Indlægger har maaske maattet tage Affære, fordi den egentlige nærmeste var udelukket derfra; er f. Eks. en gift Kvindes Broder optraadt som Indlægger, fordi Manden for Tiden var bortrejst, maa denne naturligvis kunne tage Spørgsmaalet om Udskrivning op, naar han kommer tilbage. En Person, der er indlagt efter sin Broders Begæring, kan eventuelt udskrives efter en anden Broders Begæring og saa fremdeles. Den nærmeste, der i Henhold til § 2 er pligtig at drage Omsorg for, at den sindsyge indlægges til Behandling, behøver saaledes ikke at være identisk med den, der kan fremsætte Begæring om Udskrivning,

men Begrebet „de nærmeste“ maa, forsaavidt angaar sindssyge, formentlig endog begrænses, naar Talen er om Udskrivning, hvor der ikke som ved Indlæggelse er Grund til i den sindssyges Interesse at paalægge en videre Kreds en Pligt til at drage Omsorg for ham. Der synes ikke at være Grund til at give f. Eks. Husbonden eller andre Personer, som ikke ved Slægtskab eller ved en dem paahvilende Pligt til at drage Omsorg for den sindssyge er knyttet til ham, Ret til at fremsætte Begæring om hans Udskrivning. En saadan Begrænsning af Begrebet „de nærmeste“ rummer ikke nogen Fare for de sindssyge for Tilbageholdelse paa Hospitalet eller Klinikken, da han altid selv kan fremsætte Begæring om Udskrivning. — Som tidligere berørt er Kredsen af Personer, der kan indlægge aandssvage til Behandling den samme, som kan begære dem udskrevet.

Naar Lægen afslaar en Begæring om Udskrivning, og Sagen derefter indbringes til Overøvrighedens Afgørelse, maa Sagen være ledsaget af en af Lægen udstedt Erklæring, i hvilken det indtagne Standpunkt udførligt bør begrundes. Lægen maa fremhæve alle de Omstændigheder, der taler imod Udskrivning, og dem, der kan tale for Udskrivning. Forsaavidt Lægens Standpunkt udelukkende er motiveret af lægelige Hensyn, idet Patientens fortsatte Ophold paa Hospitalet, Anstalten eller Klinikken kan ventes at ville medføre Helbredelse eller dog en betydelig og varig Bedring af Sygdommen, bør Overøvrigheden ikke paa egen Haand træffe Afgørelse i Sagen, men bør forelægge Sagen for Retslægeraadet. Hvis dette har en anden Opfattelse af Sygdommen end den behandlende Læge, maa Overøvrigheden være frit stillet i sit Skøn, saaledes at Afgørelsen træffes under nøje Hensyntagen til, hvad der maa siges at være mest stemmende med den syges Tarv — en Afgørelse, ved hvilken Hensynene til den syge og de Omgivelser, hvorunder han efter Udskrivningen vil komme til at leve, maa bedømmes paa Baggrund af Lægens og Retslægeraadets Stilling. — Hvis derimod Retslægeraadet kan slutte sig til

Lægens Standpunkt mod Udskrivning, bør Overøvrigheden ikke underkende Lægens Afgørelse, medmindre de ovennævnte Hensyn i ganske overvejende Grad taler for Udskrivning. Da Retslægeraadets Arbejde maa forventes at ville blive væsentligt forøget, saafremt Udkastets Bestemmelser op højes til Lov, vil det være nødvendigt, at Antallet af Raadets faste psykiatriske Medlemmer forøges.

Det har været overvejet, hvorvidt der skulde være to Ankemyndigheder, en for de i § 7 nævnte Tilfælde og en for de i § 8 nævnte Tilfælde. I de førstnævnte Tilfælde, hvor Lægens Afgørelse hovedsagelig beror paa et lægeligt Skøn, skulde Prøvelsen foretages af et Raad, bestaaende af Læger, medens i de sidstnævnte Tilfælde Amtmanden skulde være Ankemyndighed. Da Grænsen mellem de to Grupper Tilfælde som tidligere nævnt ikke er skarp, er det fundet rettest kun at have een Ankemyndighed.

I Tilfælde, hvor Lægens Vægring mod Udskrivning ikke udelukkende skyldes kurative Hensyn, maa Overøvrigheden — eventuelt efter indhentet Erklæring fra Retslægeraadet — træffe sin Afgørelse under Hensyntagen til samtlige foreliggende Omstændigheder, der kan tale for eller imod Udskrivning. Overøvrighedens og Lægens Skøn hviler i Virkeligheden paa samme Grundlag; kun er Lægens Stilling maaske mere bestemt af kurative Hensyn end af sociale Hensyn, idet disse naturligt vil komme til at spille en større Rolle ved Overøvrighedens Afgørelse. Hvis Patienten stadig er farlig for sig selv eller for andre, bør Udskrivning kun tilstedes, hvis der efter denne kan træffes saadanne Sikkerhedsforanstaltninger, at Risikoen bliver minimal, i hvilken Henseende det kan være af Betydning, at den syge kan komme til at leve under gode, rolige Forhold blandt Mennesker, der maa antages at ville passe ham godt.

Til Oplysning af de Omstændigheder, der er afgørende for den syges Udskrivning eller Forbliven paa Hospitalet, vil det være

naturligt, at saavel Lægen som Overøvrigheden søger Forbindelse med de Personer, der har fremsat Begæring om Udskrivning, og med dem, blandt hvilke den syge efter Udskrivningen vil komme til at leve. Kun ad denne Vej vil det være muligt at træffe en forsvarlig Afgørelse af Sagen med Afvejelse af de mange krydsende Hensyn. Naar Afgørelsen er henlagt til Overøvrigheden paa den syges Hjemsted, er Grunden den, at Myndighederne paa dette Sted maa antages at have den letteste og bedste Lejlighed til at fremskaffe de fornødne Oplysninger. Af og til vilde det være af Betydning, om der kunde finde en mundtlig Forhandling Sted mellem den behandlende Læge og Overøvrigheden; der kan ikke være Tale om at give Forskrifter i saa Henseende. Den praktiske Udformning vil af sig selv finde de rette Veje.

I de Tilfælde, der omfattes af Reglen i § 8, og hvor de sociale Hensyn ofte spiller en fremtrædende Rolle, er det fundet rettest at give ogsaa Lægen Beføjelse til at forelægge Sagen til Overøvrighedens Afgørelse, uden at der foreligger nogen Begæring om Udskrivning.

Hvis Indlæggelse er foretaget af Politiet i Henhold til Bestemmelsen i § 2, vil det være naturligt, at der, naar Patienten udskrives, sendes Meddelelse herom til vedkommende Politimyndighed.

For ikke stadigt at skulle beskæftige sig med Spørgsmaal om Udskrivning af en Patient, om hvem Overøvrigheden nylig har bestemt, at Udskrivning ikke kan finde Sted, er der fastsat en Frist af fire Maaneder efter Overøvrighedens Afgørelse, indenfor hvilken der ikke skal kunne fremsættes ny Begæring om Udskrivning.

Over Overøvrighedens Afgørelse vil der kunne klages til Justitsministeriet som øverste Pupilautoritet.

Af Hensyn til det Tilsyn, der af Sundhedsstyrelsen føres med Sundheds- og Sygeplejen, vil det være naturligt, at der altid sendes Sundhedsstyrelsen Meddelelse om Afgørelsen i Sager vedrørende Tilbageholdelse af Patienter, navnlig forsaavidt angaar

de paa kommunale eller private Helbredelsesanstalter anbragte.

Ad § 10.

Ved Bestemmelsen i § 2 er der paa-
lagt Politiet en Pligt til at tage sig af sinds-
syge og aandssvage, naar der i en given Situa-
tion ikke er andre, der kan tage sig af dem.
Den Virksomhed, som Politiet eventuelt vil
kunne udøve i Henhold til § 2, kan maaske
betegnes som en Art Formynderskab eller
uammodet Forretningsførelse eller lignende
for den syge med det Formaal, at han an-
bringes under de Forhold, som hans Sygdom
kræver. Der er ikke ved Bestemmelsen i § 2
tænkt paa særlige Grupper af sindssyge og
aandssvage, og Bestemmelsen omfatter saa-
ledes ogsaa de farlige sindssyge og aandss-
vage; men det dobbelte Formaal, der ligger
bagved Reglerne om sindssyges og aandss-
svages Indlæggelse paa Hospital: det kura-
tive Hensyn og Hensynet til Borgernes Sik-
kerhed, maa medføre, at der paalægges
Myndighederne en videregaaende Pligt over-
for de sindssyge og aandssvage, naar disse er
farlige for andre og derved truer deres Med-
borgere eller Samfundets Sikkerhed. Det er
dette Sikkerhedshensyn, der har fundet Ud-
tryk i § 10, hvorefter Overøvrigheden kan be-
stemme, at der skal træffes passende Sik-
kerhedsforanstaltninger mod de sindssyge og
aandssvage, eventuelt ved Indlæggelse paa
Hospital eller Anstalt, for saa vidt de
ifølge Lægeerklæring er farlige for Rets-
sikkerheden, selvom der ikke foreligger
Begæring om Indlæggelse fra de nærmeste.
Naar Overøvrigheden optræder i Henhold
til § 10 som Haandhæver af Sikkerheden,
synes det naturligt, at Indlæggelse kun
finder Sted paa Statens eller de kommunale
Sindssygehospitaler eller paa de stats-
anerkendte Anstalter.

Ad § 11.

De hidtil gældende Regler om Indlæg-
gelse af sindssyge og aandssvage Personer i
Henhold til Dom og om Indlæggelse til
Observation i Henhold til Retskendelse,
der vedblivende skønnes paakrævede, berø-
res ikke af nærværende Udkast.

Sundhedsstyrelsens Formand, Hr. Dr. G. Tryde har ønsket at fremsætte følgende Bemærkninger:

„Jeg mener, at der overfor Personer, der ikke er erklærede for umyndige, ikke bør være Hjemmel for Tvangsindlæggelse, som ikke er begrundet i Personens Farlighed for sig selv eller andre, og kan derfor ikke gaa med til den foreslaaede Affattelse af § 2.

Med Hensyn til Tvangstilbageholdelse af indlagte Personer skal jeg derhos udtale, at jeg, selv om jeg ikke ganske kan tiltræde Formuleringen af de enkelte Paragraffer, i det store og hele kan slutte mig til de i disse indeholdte Bestemmelser med deres Garanti mod uretmæssig Tilbageholdelse af Patienter. Dog mener jeg at maatte holde paa, at hvor der er Tale om Tilbageholdelse af Patienter, maa det altid kræves, at det er uforsvarligt at udskrive Patienten.“
